

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО № 2

Сучасні теорії фортепіанного виконавства

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»	Семестр	2
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Фортепіано		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	20
		Семінари	20
Форма контролю	Залік	Самостійна робота	50

Інформація про викладача

ПІБ	Пухлянко Марія Євгенівна, кандидатка мистецтвознавства, доцентка, виконувачка обов'язків професорки кафедри спеціального фортепіано № 2 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, заслужена артистка України.
Профіль викладача	ORCID 0000-0002-0673-3999
e-mail	pukhliankomaria@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Сучасні теорії фортепіанного виконавства» є важливою складовою у підготовці сучасного висококваліфікованого фахівця в галузі музичного мистецтва. Здобувачі отримують змогу досягнути і усвідомити виконавство як цілісність у контексті отриманих знань із суміжних курсів. Систематизація відомостей в історичній перспективі у взаємозв'язку із опануванням різноманітних форм виконавської діяльності дає змогу випускникам магістратури отримати навички системного підходу до явищ історико-культурного рівня і самостійності їх узагальнень та оцінок.

Метою курсу є формування у здобувачів історичної свідомості, відчуття самоідентифікації, приналежності до національних виконавських традицій (шкіл), закладення загальних принципів

критичного мислення. Це забезпечить свідоме та неупереджене засвоєння здобувачами матеріалу та здатність формувати та обґрунтовувати власну думку та точку зору.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів із комплексом понять, які складають предмет дисципліни (теоретичний аспект);
- висвітлити основні етапи розвитку виконавства на фортепіано як цілісного явища (історичний аспект);
- проаналізувати можливі існуючі засоби та підходи до аналізу національного виконавства (виконавський аспект);
- сформувати у здобувачів навички самостійного пошуку та відбору інформації, критерії аналізу та оцінки історичних явищ та різних наукових концепцій.

Здобувачі повинні знати:

- базові поняття курсу «Сучасні теорії фортепіанного виконавства»;
- основні етапи розвитку фортепіанного виконавства як цілісного явища;
- передумови розвитку, визначні постаті історії українського виконавства на фортепіано.

Здобувачі повинні вміти:

- аналізувати існуючі засоби, підходи, форми виконавської діяльності;
- самостійно знаходити та відбирати інформацію стосовно предмету курсу, критично оцінювати історичні та художні явища, наукові концепції;
- самостійно робити неупереджені висновки, спираючись на фактологічний матеріал.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Програмні результати навчання

- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні та історичні засади фортепіанного виконавства»

Тема 1. Вступ. Мета та завдання курсу. Місце курсу в системі спеціальної та музично-теоретичної підготовки фахівця

Тема 2. Історичні закономірності формування канонів та традицій у музичному виконавстві

Тема 3. Вплив жанрів та інструментарію епохи Бароко на розвиток клавірного виконавства

Тема 4. Специфіка фортепіанного виконавства епохи Класицизму

Тема 5. Романтичні новаторства піанізму

Змістовий модуль 2. «Провідні національні, регіональні та індивідуальні школи виконавства на фортепіано»

Тема 6. Провідні національні школи виконавства на фортепіано у країнах Західної Європи XIX – першої половини XX ст.

Тема 7. Змагальність як шлях удосконалення фортепіанної майстерності.

Тема 8. Особливості творчої взаємодії диригент-соліст в жанрі фортепіанного концерту. Професійний етикет виконавця.

Тема 9. Альтернативні форми діяльності сучасного піаніста.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Telegram, Zoom, WhatsApp або на електронну адресу.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- Відвідування лекційних та практичних занять;
- Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо);
- Самостійна робота здобувача (вивчення окремих тем або питань, підготовка до семінарських занять тощо);
- Написання модульної контрольної роботи.
- Підсумковий контроль – залік.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	15
5.	Підсумкова контрольна робота	20
6.	Залік	30
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів:

Оцінка 90–100 А («Відмінно») ставиться здобувачам, які виконали всі вимоги курсу, надали правильні, повні й точні відповіді на залікові питання і продемонстрували розуміння сутності українського фортепіанного мистецтва в різних його проявах.

Оцінка 82–89 В («Добре») ставиться здобувачам, які надали не зовсім повні відповіді на залікові питання, хоча їхні знання та вміння загалом відповідають вимогам курсу, а спроби висвітлення різних мистецьких явищ демонструють належні навички роботи з навчальним матеріалом.

Оцінка 74–81 С («Добре») ставиться здобувачам, які надали не зовсім повні та не зовсім точні відповіді на залікові питання, хоча їхні знання та вміння загалом відповідають вимогам курсу, а спроби висвітлення різних мистецьких явищ демонструють достатні навички роботи з навчальним матеріалом.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») ставиться здобувачам, які надали неповні й недостатньо глибокі відповіді на залікові питання, припустившись помилок у важливих теоретичних або історичних питаннях, а їхні знання та вміння не повною мірою відповідають вимогам курсу.

Оцінка 60–63 E («Задовільно») ставиться здобувачам, які надали часткові та неглибокі відповіді на залікові питання, припустившись суттєвих помилок у важливих теоретичних та історичних питаннях, а їхні знання та вміння лише певною мірою відповідають вимогам курсу.

Оцінка 35–59 FX (Незадовільно) ставиться здобувачам, які не виконали вимог курсу в належному обсязі, надали неправильні відповіді на залікові питання, не змогли виправити помилки за допомогою викладача і продемонстрували низький рівень знання музичного та фактологічного матеріалу.

Оцінка 1–34 F (Незадовільно) ставиться здобувачам, які не виконали вимог курсу, надали неправильні відповіді на залікові питання, не змогли виправити помилки за допомогою викладача, продемонстрували низький рівень знання музичного та фактологічного матеріалу і неспроможність аналізувати його.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах написання дипломної роботи участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах наукових робіт, круглих столах, тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов М. А. Виконавське музикознавство. Енциклопедичний довідник / М. А. Давидов. – К.: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2010. 399 с.
2. Зільберман Ю. Київське музичне училище. Нарис діяльності. 1868-1924 / Ю. Зільберман [Монографія]. К.: Типографія «Клякса», 2012. 480 с. 112 с. іл.
3. Київська фортепіанна школа. Імена та часи [Колективна монографія. Автори-упоряд. Т. О. Рощина та О. В. Ринденко]. К., 2013. 631 с.
4. Копиця М. Д. Питання музичного менеджменту (Матеріали для обговорення) / М. Д. Копиця [Упор. М. Д. Копиця та І. А. Котляревський]. К.: НМА України ім. П. І. Чайковського, 1996. 152 с.
5. Копиця М. Епістологія в лабіринтах музичної історії / М. Копиця [Монографія]. К.: Автограф, 2008. – 528 с.: Іл.
6. Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського 100 років [Автор-упор. В. І. Рожок]. К.: Музична Україна, 2013. 544 с.
7. Пухляк М. Передумови формування сучасного конкурсу музикантів-виконавців: до поняття «змагальності» в історії культу / М. Пухляк // Київське мистецтвознавство. Культурологія та мистецтвознавство [Зб. статей]. К., 2012. Вип. 41. С. 42-49.
8. Рожок В. І. Музика і сучасність: Монографічні дослідження, науково-популярні, критичні та публіцистичні твори / В. І. Рожок. К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2003. 220 с.
9. Рощина Т. Деякі проблеми української школи піанізму на рубежі століть / Т. Рощина // Музичне виконавство. Книга шоста. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 14. К., 2000. С. 41-49.
10. Рощина Т. Олександр Александров: педагог про стильові аспекти фортепіанного виконавства / Т. Рощина // Музичне виконавство. Книга сьома. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 18. К., 2001. – С. 168-178.
11. Шамаєва К. І. Митці. Освіта. Час (З архівних джерел) / К. І. Шамаєва // Житомирське музичне училище ім. В. С. Косенка. Житомир: Видання Марини Косенко, 2005. – 136 с.: Іл.